

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 27–32

Christian Morgenstern: Zeměplaz

Zeměplaz věkem sláb a stár
od ženy své se odplazil
až ke hrobu, kde kantor snil,
a prosil: „Rozmnožuj můj tvar!“

Řídící, chytrý nebožtík,
vystoupil vzhůru na pomník
a zeměplaza, jenž se choval
před mrtvým klidně, rozmnožoval:

„_____ – první osoba,
_____ – druhá podoba,
_____ – třetí mužská bývá,
_____ – zas ženskou formu skrývá.“

Zeměplazu to lahodilo,
rázem z něj čtvero tvarů bylo.
Vyvalil bulvy, jak se smál.
MNOŽÍM SE SYČEL MNOŽ MĚ DÁL!

Eufemismus

(z řec. eu – dobře; feme – hlas, fémí – mluvím)
Zjemňující výraz pro drsné nebo nepříjemné skutečnosti.

(Vladimír Křivánek a kol.: Malý slovník literárních pojmů a autorů)

Úloha 27

Ve kterém z uvedených veršů je eufemismus?

- A) *od ženy své se odplazil*
- B) *až ke hrobu, kde kantor snil*
- C) *zeměplazu to lahodilo*
- D) *vyvalil bulvy, jak se smál*

Úloha 28

Vyberte z nabídky, o jaký typ básně se jedná.

- A) Nonsens: veselá a hravá báseň, která potlačuje moralizování a snaží se vyprovokovat fantazii.
- B) Hádanka: krátká veršovaná nebo prozaická literární forma zábavného poslání charakterizující objekt z neobvyklého pohledu tak, aby zůstal utajen.
- C) Epigram: krátká, adresná, břitce stylizovaná báseň, která náleží k žánru reflexivní a satirické poezie.
- D) Epitaf: náhrobní nápis, který s největší stručností vyjadřuje úhrnný smysl dovršeného lidského osudu, vzkaz živým.

Úloha 29

Jaké typy rýmu najdeme v uvedené básni?

- A) sdružený – střídavý
- B) sdružený – obkročný
- C) střídavý – obkročný
- D) sdružený – volný

Úloha 30

Určete podle nápovědy ve druhé polovině veršů třetí sloky, které pořadí čtyř vynechaných slov je správné.

- A) zeměplaz – zníplaz – ztebeplaz – zněhoplaz
- B) ztebeplaz – zněhoplaz – zníplaz – zeměplaz
- C) zeměplaz – ztebeplaz – zněhoplaz – zníplaz
- D) zníplaz – zeměplaz – ztebeplaz – zněhoplaz

Úloha 31

Jakou slovnědruhovou platnost mají slova *sláb* a *stár*?

- A) podstatná jména
- B) příslovce
- C) přídavná jména
- D) slovesa